

D E O D U C E
MEDITATIO S. EPISTOLÆ

DOMINICÆ VII.
POST TRINITATIS

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberio-
rem textûs cum opus
est, explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M

In Regia Aboënsi Academia,

P R Æ S I D E,

ÆSCHILLO PETRÆO,

S. S. Theologiæ Doctore & Episcopo Aboënsi,

Examini subicit in Auditorio Majori horis solitis

Ad diem 23. Martij Anni 1656.

JOANNES OLAI GARLENIUS

WESTMANNUS.

Lyra in hunc locum.

Humanum dico, q. d. hoc est facile & consonum rationi per consuetudi-
nem etiam talis operatio delectabilis redditur, ut patet ad sensum.

Augustinus in hunc locum.

Liberos dixit iustitia. non liberatos; nunc à peccato non liberos: ne sibi
hoc tribuant: sed dicant providè liberatos: ad sententiam Domini
Si filius vos liberaverit, verè liberi eritis.

A B O Æ

Impressæ à PETRO Hanson/ Acad, Typog,

Reverendissimo & Excellentissimo in Christo Patri,

DN. OLAO LAURELIO,

S.S. Theologiæ Doctore celeberrimo in cltyæ Dioceseos Arosi-
ënsis Episcopo longè dignissimo, mecenati ac Promotori suo
magnopere suspiciendo, summâq; animi reverentiâ
æternum observando, honorando.

NEC NON

Venerandis & Praclarissimis Dñis

**CONSISTORIALIBUS, & Gymnasij Arosiënsis L. E-
CTORIBUS, Promotoribus & fautoribus suis quovis oſe-
quij Zelo jugiter devenerandis.**

U T E T

Viris Reverendâ Claritate, Pietate, Doctrina & Humanitate conspicuis

DN. M. GEORGIO WINTROSIO, Utriusq;
Templi Arbogënsium Pastori, nec non circumjacentium Ec-
clesiarum Præposito meritis. promotori & fautori suo sum-
mo reverentiæ cultu prosequendo.

DN. M. JOHANNI MARTINI TOBETIO,
Scolæ Arb. Rectori Solertis. cognato & benefactori suo pro-
pensis. ita magno honoris & amoris studio perpetim colendo.

DN. LAURENTIO GEORGII, Pastori in *Medafer*
meritis. benefactori suo plurimum venerando.

DN. GUSTAVO NICOLAI, Pastori in *Himeta*
vigilantis, itidem fautori suo indubitatis.

DN. OLAO Wattman/ Arbogensium Verbi Divini Com-
ministro fidelissimo fautori certissimo.

DN. LAURENTIO ANDREÆ, Sacellano in *Medafer/*
Amico suo singulariter dilecto.

*Dñis Mecantibus, promotoribus, fautoribus & benefactoribus suis
honorandis ac colendis. Meditationem hanc Sacram peroffi-
ciose & reverentè consecrat, dicat & dedicat.*

Respondens.

MEDITATIO S. EPISTOLÆ
DOMINICÆ VII. POST
TRINITATIS

IN Sanctæ & summæ Laudandæ Trinitatis, Patris, filii
& Spiritus Sancti nomine.

B *Eati immaculati in via; qui ambulant
in lege Domini. Beati qui scrutantur te-
stimonia ejus: in toto corde exquirunt
eum. Non enim, qui operantur ini-
quitatem, in vijs ejus ambulaverunt. Tu mandasti
mandata tua custodiri nimis. Utinam dirigantur
via meæ ad custodiendas justificationes tuas. Tunc
non confundar cum perspexero in omnibus mandatis
tuis. Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod
didici judicia tua. Justificationes tuas custodiam: &
non me derelinquas usquequaq. Psal. 119, v. 1. seq. ad 9.*
Quibus verbis Psalmista incipit magnam & egregiam
commendationem pietatis sive vitæ & conversationis
juxta Dei mandata & præcepta, dicens veram beatitudi-
nem in hoc mundo consistere in observatione legis &
præceptorum Dei, & qui ita cum timore & tremore ob-
servant illa, hos vocat immaculatos, non quia ulli ex sua
natura & industria reperiuntur, omnes enim graviter
peccant, sed immaculati reputantur in conspectu Dei,
quia quantum possibile ipsis est annuntur vivere juxta
Dei voluntatem, & eorum peccata per fidem in Jesum
recta & cooperta sunt, Afferit & dolet David deinde in his

verbis, quis præceperit ut mandata Dei, tam sedulo & serio observemus? Tu inquit David præcepisti servari tua mandata & quidem serio & accurate: non est humanum tantum præceptum, ut memores & observatores ac factores simus legis divinæ, sed est Dei Regis Regum & principis principum mandatum. Optat porro David gratiam sibi dari servandi Dei mandata, & recto ac debito studio contemplandi Dei statuta, ac inde se percipere hunc fructum ait, quod non confundatur. Tandem gratias agit Deo ex toto corde, quod doceat eum suas justificationes, promittit se etiam divina gratia illi servitutum. Adejusmodi mandatorum Dei observacionem textus jam pro concione tractandus nos invitatur.

O Remus a. *D E U M ut hanc Epistolam ita meditari queamus, ut cedat in nominis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinae, & bonorum operum, in spem & fiduciam & tandem in æternam beatitudinem. Dicamus igitur: Pater noster &c.*

TEXTUS Rom. 6.

Adhortationem in recitato textu instituit Apostolus seriam, ut ejus auditores studeant in posterum virtuti, justitiæ, & Sanctitati; conqueritur etiam de eis, quod hæcenus & antea prædicatum Evangelium, apud eos plantatam religionem Christianam, valde inconsideratè & incautè vixerint froena laxantibus pravæ suæ concupiscentiæ & cupiditati & illecebris carnis, quod fecerint membra sua mancipia vitiorum, impuritati, injustitiæ, ruentes & volutantes se in uno post alterum flagitio. Tempus jam esse ait deserendi hanc dissolutam vitam, proponendi sibi ob oculos tenorem mandatorum divi-

divinorum servandi justitiam & sanctitatem ut Sancti red-
dantur. Excusat vero Apostolus se in initio hujus textus,
quod conatur ad talem adhortationem jussus tuendam,
propter carnalem eorum infirmitatem. Refert quan-
tum incommodum erat ipsis ex priori mala vita & con-
versatione, quod alieni essent à justitia, vixerunt ita ut
jam eos ejusmodi vitæ pudeat. Quòd etiam obnoxios
reddiderint se æternæ morti & damnationi, ostendit fru-
ctum vitæ sanctæ, quod futuri sint hæredes vitæ æternæ,
quia talem exitum habet vita honesta & pia. Stipendi-
um peccati, inquit Apostolus, est mors, donum vero Dei
est vita æterna per Dominum nostrum JESUM Christum.
Admonemur sexti præcepti, nec non totius ferè tabulæ
secundæ. Confirmatur fides nostra, quam confitemur
in articulo 3:to quod sit vita æterna, & quod Deus eam
daturus omnibus in Christum credentibus. Excitatur
ad orandum: Fiat voluntas tua, sicut in coelo & in terra.

P A R T E S

1. De damno & incommodo vitæ impudicæ & fla-
gitiosæ.
2. De commodis, fructu & utilitate vitæ honestæ, piæ
& virtuosæ.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter, &
simpliciter tractare constituimus. Omnipotens & æternus
Deus, pater noster cælestis dilectissimè nobis omnibus benedicat,
cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

PRIMA PARS

In quâ meditatur.

I. Apostoli excusationem
quod utitur similitudine illa, de servitute & li-

bertate à peccato & servitute iustitiæ. Est autem servitus propriè in rebus humanis & in communi vita, cum unus servit alteri. Fit alterius servus vel in bello captus cogitur servire, vel ut in V. T. propter paupertatem vendiderunt se, de qua servitute. peculiaris lex erat, & adhuc extat, Exod. 27. Relegabantur Judæi in servitutem etiam propter furtum, quando quis furabatur bovem, quinque boves tenebatur reddere pro uno bove. si unam ovem furatus esset, quatuor oves reddebat pro una, Exod. 22. Apud nos servitus, non est ita dura & obligata ad unum Dominum & temporis durationem, sed est cum majori libertate conjuncta. Quantum vero ad Apostoli locutionem attinet, quòd conferat actum peccandi cum servitute, & motum membrorum ad peccandum, & vicissim, cessationem à peccando conferat cum, libertate, quòd eademum sit vera libertas, cum à peccato cessamus, illud non committentes, sed servimus iustitiæ, ita vivimus pro ut Lex Dei præscribit. Quare autem in dehortatione à peccando, & adhortatione ad studendum veritati, utatur vocibus, servitutis & libertatis; Hoc indicat Apostolus, quando dicit: humanum dico propter infirmitatem vestram carnalem, aliàs non ita perpenderit foeditatem peccati, & quam misera res sit, nec cogitare potestis, quanta dignitas sit, justè piè & sanctè ad normam legis divinæ mores suos componere. Vult itaq; Apostolus, ut sui auditores æqui boniq; consulant hanc loquendi rationem in dehortatione à peccando à se usurpata n, nec ideò scandalizentur vel indignè ferant Apostolum ita locutum, cum ex bona intentione & propter carnalem eorum infirmitatem, quâ naturam & operationem peccati non ita perpendere possunt.

L, C, Sin-

L. C. Sinceris & boni Doctores Ecclesiæ ac verbi Dei ministri, minimè data operâ in Ecclesia scandalizant vel offendunt, ut cum proponūt suis vel adhortationes, vel dehortationes bonâ habent intentionem & propositum, sicut hoc loco Apostolus dicit, se cogi ad peculiarè phrasin vel modos loquendi satis crassos vel simplices, quamvis posset sublimiorib; uti, & hoc se facere ait, non ad illorum despectum vel contemptum, sed propter eorum commodum & utilitatem; Eadem mens ac animus idem, omnibus verbi Dei ministris veris & Sinceris, omnia conantur facere ad ædificationem vel emendationem, nihil ex affectu privato, odio vel invidia, si enim hoc fecerint, tunc Christi servi non sunt, sicut etiam tunc servi Christi non possunt esse cum placere student hominibus. Boni etiam auditores rectè & sincerè interpretabuntur conciones suorum ministrorum in partem videlicet meliorem, non deteriorem, cogitantes duriuscula verba & loquendi modum, non ita acceptum, sed institui ad commodum suum propter carnalem suam infirmitatem; Christus in suis concionibus, varijs similitudinibus & multis utitur ad commodum suorum auditorum, ut testatur Matth. 13. v. 1. 2. 3. Ubi etiam parabola quædam proponitur de quadruplici semine. Idem de Christo dicitur Mar. 4. Luc. 8. David Psal. 34. invitans suos ad timorem Domini, & Legem & Evangelium annunciat, fert iudicium de servantibus legem & non servantibus v. 11. 12 usq; ad finem Psalmi.

L. C. 2. Manet in hac vita humana quædam infirmitas in spiritualibus; animalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei, nec percipere potest, quia spiritualiter dijudicandum, 1. Cor. 2. Discamus nos ipsos probè nosse, ne efferamus nos extra vires nostras, ne glorie-

gloriamur de eruditione nostra, aut alijs donis naturæ, cogitemus nos habere infirmitatem carnalem, à quâ in hac vita liberari nequimus; Liberatio ab hac infirmitate tunc demum fit, cum liberemur à corpore mortis hujus & à pugna legis mentis & legis membrorum, quâ sæpè impedimur ne faciamus quod volumus Rom. 7. Qui stat, videat ne cadat, Humiliemini, inquit S. Petrus, sub potenti manu Dei ut vos exaltet suo tempore. Si- mus etiam bono animo, non ægrè nimis ferentes carnalem infirmitatem, erit mutatio in melius, qualis mutatio ab Apostolo indicatur. 1. Cor. 13. v. 9. seq. ad 13.

II. Anteaactæ vitæ auditorum Pauli descriptionem, Quomodo vixerunt hi auditores Pauli Romani scilicet, id indicat Apostolus dicens: Quemadmodum membra vestra exhibuistis ser- va impuritati & injustitiæ, ab una in justitia ad alteram. q. d. Apostolus, pudet me vitam vestram ante Evange- lij prædicationem latius describere hoc loco, sufficit quod eam de pinxerim cap. 1. hujus Epistolæ, cum gentium vi- tam & mores in communi descripsi. Extat autem illa descriptio Rom. 1. v. 18 ad finem capituli. Et Rom. 3. v. 9. seq. ad 19. Servire & servum alicujus esse, dicit Chri- stus hoc requirere Matth. 6. v. 24. Nemo, inquit, po- test duobus Dominis servire, aut unum odio habeat & alterum, diliget, aut uni adhæreat & alterum negligat in quibus verbis Servo hæc duo attribuuntur videlicet di- ligere Dominum & adhærere ei constantè sine inter- missione & excusatione in exequendis mandatis ejus. Sic se habet, vult Apostolus dicere, cum servo peccati; homo deditus peccato & pergens in peccando, diligit peccatum, ut rem amabilem & optabilem; Deindè
con-

constantè adhæret malo proposito, ita ut currat ad perpetrandum illud sine ulla tergiversatione & consideratione. Tribuuntur homicidis pedes veloces ad effundendum sanguinem. Rom. 3. ex Prov. 1. v. 16.

L. C. Miserabilis est conditio omnium hominum extra Dei Ecclesiam viventium, pro ut illam Apostolus noster etiam pluribus describit, nec non Ecclesiæ felicitatem & prærogativam. Ephes. 2. v. 17. seq. ad finem cap. agamus itaq; Deo gratias pro nostra felicitate, quod jam sumus filij lucis illuminantis per prædicationem verbi DEI, cujus virtutem & effectum describit Regius Psalmista David. Psal. 19. v. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. & psal. 119. v. 33. seq. ad v. 41. Dicamus itaq; ex psal. 147. v. 12. ad finem psalmi.

SECUNDA PARS

In prima parte vidimus debortationem Apostoli à vitijs & impura vita; in hac altera parte audiemus Paulum adhortantem ad vitam honestam & virtuti congruam, & quis illius fructus.

In quâ meditamur,

I. Descriptionem honestæ

vitæ, Honestam vitam & Deo placentem, brevissimè describit Apostolus per servitutem justitiæ, videlicet ut homo exhibeat membra sua serva justitiæ, ut anima nostra dirigat membra nostra ad pietatè, cor ad diligendum verum Deum, non idola linguam ad laudandum Deum, oculos ad contemplationem operum Dei, aures ad audiendum verbum Dei &c. Atq; hic usus horum

membrorum est rectus & bonus, & spiritualis usus, qui non impedit horum membrorum usum naturalem, Sic etiam Christus de scandalo cavendo loquitur, erudendum esse oculum, pedem abscindendum & manum si offenculo sit alicui, intelligit spiritualem oculi effossionem & reliquorum membrorum abscissionem, non corporalem, siquidem hoc esset contra præceptum quintum quod prohibetur occisionem vel damnum inferre corpori sive proprio sive alieno, Diligendus proximus, cujus amoris mensura debet esse dilectio vel sui ipsius amor. Quare per oculi effossionem intelligitur quædam cohibitio oculi & visus, ne videant vanitatem, sint cæci ad illam, manus abscissæ ad lædendum proximum Matth. 18. v. 7. 8. 9. Apostolus hanc corporis coercionem & castigationem, crucifixionem membrorum & subtractionem cum concupiscentijs & cupiditatibus vocat. 1. Cor. 9.

L. C. Consideranda membra nostra quod sint bonæ creaturæ Dei, quibus carere minimè possumus, quantumcunq; vilia sint, imò illa quæ minus videntur honorabiliora, non tamen sine honore sinimus esse ut ait Apostolus: videndum proinde, ut membra nostra adhibeantur ad illa opera & functiones, ad quas nobis in creatione data & concessa. Orandus verò Deus, ut oculorum nostrorum velit esse custos, ita David orat Psal. 119. v. 17. 18. 37. 81. 82. 123. 136. De manibus loquitur ibidem v. 48. De lingua ibid. v. 15. 26. 27. 46. 97. 172. De pedibus v. 30. 31. 32. 35. 57. 60. 101. 105. De lingua & oculis loquitur Syrach cap. 23. v. 1. seq. ad v. 13.

L. C. 2. Non excusat hominem abutentem membris suis, quod ipsemet homo abutens suis membris, inde dedecus & damnum habet, quod hæc sit poena

fatis

fatis magna: Sed etiam Deus ipse dator & formator, ille requirit rationem usus vel abusus membrorum nostrorum; Non enim sumus Domini corporis & membrorum nostrorum, sed is qui dedit illa nobis, vocatur corpus nostrum cum omnibus suis membris templum Spiritus S. quâ de re Apostolus 1. Cor. 6. disserit v. 9. seq. ad finem capitis.

II. Egregium honestæ vitæ

nomen & titulum. Exhibete, inquit Apostolus, vestra membra serva justitiæ, ut sint sancta. Sanctum dicitur, quod est Deo consecratum, Deo acceptum, ideoq; purum, mundum & impollutum. Talis sanctitas quidem non conceditur homini in hac vita, Christo excepto infecti sumus peccato & macula illa originali Psal. 51. Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea; interim sanguinis Christi meritò consequimur sanctitatem per fidem. Agnus Dei tollit peccata mundi. Joh. 1. Sanguis Jesu Christi filii Dei mundat nos ab omni iniquitate.

L. C. Sit studium nostrum, ut hoc titulo ornemur sicuti ad hunc titulum vocati & redempti sumus à Christo. Ita S. Petrus 1. pet. 2. v. 1. seq. ad v. 10. Oremus ut Deus per spiritum suum sanctum induat nos sanctitate; oremus pater noster qui es in cœlis, dimitte nobis debita nostra. Ubi est remissio peccatorum, illic est vita & justitiæ. Optat Apostolus liberari à corpore peccati, ut sit sanctus, Rom. 7. Cupit dissolvi ut sit cum Christo, in perpetua sanctitate, in jucunda conversatione in cœlis, in qua omnes sunt sancti. Hoc quotidie

cogitemus & sanctitati studeamus, non laborandum ut divites simus, ut honoribus excellamus, sed ut sancti simus opera danda. Dives epulo studium sanctitatis contempsit; ventris tantummodo curam habens, sed quo exitu? horrendo plane evigilavit post mortem in inferno in flamma, & cruciatu maximo, nullam inveniens consolationem, vel ab Abrahamo vel à Lazaro. Dives ille Luc. 12. sollicitus de horreis majoribus & frumento congerendo, sanctitatem vitæ nihili fecit morte opinione celerius præventus, jacturam fecit animæ, de sanctitate non sollicitus. Eiicitur ex Regiis nuptijs, veste nuptiali non indutus.

III. *Honestæ vitæ consequens sive præmium. Habetis, inquit Apostolus fructum qui honestæ vitæ studetis optimum. E contrario verò servientes peccato, destituuntur justitia, cum eos pudet eorum quæ prius commiserunt, mors est finis malæ vitæ, mors æterna: verum vitæ sanctæ finis est vita æterna, & hoc quidem non ex operum nostrorum perfectione & sanctitate propria nostra, sed ex imputata Christi sanctitate, ideo dicit Apostolus: stipendium peccati mors, sed vita æterna est*
donata

donum DEi per JESum Christum; quasi dicat Apo-
stolus, peccata quidem nostra abundè merentur æ-
ternam mortem, ubi nullus defectus mereatur plenum
stipendium, sicuti miles expediens quæ sunt sui mune-
ris, ad plenum exigit integrum promissum stipendi-
um, ita qui militat hanc pessimam militiam, viven-
do in peccatis, dignus est æterna morte & damnatio-
ne, implent illi mensuram peccatorum suorum, &
impletur eis mensura poenarum. Dicit Apostolus
de vita æterna, quòd sit donum DEI, sine nostris
meritis & ulla dignitate, interim ut addit Apostolus
donatur hoc donum per JESum Christum interve-
niente ejus morte & meritis. Etsi itaque vita æ-
terna verè sit donum & quidem gratuitum respectu
nostri, tamen respectu Dei pretium datum est ma-
ximum pro consecutione hujus æternæ vitæ. Sic
enim DEus dilexit mundum, ut filiam suam uni-
genitam daret, ut omnis qui credit in eum, non pe-
reat sed habeat vitam æternam. Nominat Apo-
stolus Christum Dominum nostrum, non solum quia
cum patre & spiritu S. nos creavit, sed quod rede-
mit nos, sicuti Lutherus in explicatione 2^{di} Arti-
culi dicit, est meus Dominus qui me perditum &
damnatum hominem redemit à potestate Diaboli &
æterna damnatione, non auro & argento, sed pretioso
suo sanguine.

L. C. Quia peccatum, impia & flagitiosa vita tam horribile habet stipendium, videlicet æternam mortem ac damnationem, quæ quàm horribilis sit Luc. 16. à Christo indicatur, de qua etiam dives epulo conqueritur; Et alibi dicitur: illic est ignis, stagnum ardens sulphure & igne, ignis æternus, vermis nunquam moriens tenebræ exteriores unde nulla redemptio utique peccatum fugiendum ut etiam Syrach monet cap. 21. v. 1. seq. ad v. 5. Quia honesta vita tam svavem & optatum habet exitum, illa cum primis eligenda, ut etiam monet Syrach, cap. 17. v. 16, seq. ad finem.

Clementissime Deus pater coelitis peccatis servire nullum nobis adfert commodum, imò dedecus & confusionem, & tandem æternam mortem, præsta quæsumus gratiam ut juxta tuam legem, sicuti debitores sumus, vitam instituamus, & membra nostra haud præbeamus ad serviendum peccatis sed tibi, & dones nobis per **J E S U M** Christum vitam æternam. Amen.

Benedictio & claritas, & sapientia & gratiarum actio, & honor & virtus, & fortitudo Deo nostro, in secula seculorum. Amen. Apocal. 7: 12.

QUÆ-

QUÆSTIONES.

I.

An peccata verè remissa illi qui moriuntur, quia Apostolus dicit mortem esse stipendium peccati? Resp.

Alia est ratio mortis, alia aliarum calamitatum in hac vita. Mors per se semper est pœna peccati. Mors autem aeterna in remissione peccatorum credentibus in Christum penitus sublata est, juxta illud Job. 21. v. 25. Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivet. Mors temporalis manet etiamsi in credentibus, quia materiale peccati in illis manet, quod quando è natura penitus evellatur, tunc & mors tanquam postremus hostis, abolebitur 2. Cor. 25: Etsi verò per se pœna est, in credentibus tamen pœnae locum propriè non habet quia non infligitur à Deo irato, neq; cedit in malum finem, sed in commodum fidelium, quorum corpora per mortem expoliuntur, & id quod mortale in ipsis est, exuentia immortalitatem induunt, & ad aeternam

vitam transitum accipiunt. Calamitates alia in fidelibus alium habent finem, his enim immituntur, vel ut probatio fidei, vel ut paterna castigatio in salutem piorum.

II.

An Deus Author mortis quia est Author poenæ? Resp.

DEUS non est Author mortis, ratione Creationis, quia mortem non fecit, ut Sapiens loquitur: quicquid enim à Deo creatum est, id natura sua bonum est, & conservationi hominum inservit: Mors autem est destructio naturæ; Ergò neq; creata neq; creaturis alijs concreta, sed ex invidia Diaboli in mundum ingressa: DEUS enim hominem fecit inexterminabilem, Sap: 2. v. 23. Est tamen mors à Deo ordinationis atque dispositionis Divinæ, qua nimirum Deo placuit, hominem à se deficientem punire, vi primæ interminationis: quocunq; die comederis de ligno scientiæ boni & mali, morte morieris: quo respectu Syracides scripsit,
cap. 40. v. 9.

¶(o)¶

